

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 518.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796475226576/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- den. – *Holophernes* (...) *Bethulien*: i Judits Bog (apokryf, dvs. ikke-godkendt, skrift i tilknytning til GT), 7-13, fortælles, hvorledes den jød. heltinde J. ved list og kontraspionage fik held til at halshugge H., Nebukadnezars (se n.t.s. 145 ovenf.) feiltherre under hans belejring af byen Betulia. – 7 *alne*: 1 alen = 2 fod = ca. 63 cm.
- 146 *Elfenbens Canoner*: kanoner fremstillet af elfenben har iflg. Tøjhusmuseet, Kbh., næppe nogensinde eksisteret; kanoner blev første gang anvendt i et slag i 1346 (under den fr.-eng. Hundredeårskrig). – *tredindstyve Pundiger*: beregnet til affyring af kugler på 60 pund = ca. 30 kg. – *viitløftig*: langvarig og kompliceret. – *medens Græsset groer* (...) *Koen*: gl. da. ordsprog, Peder Syv nr. 9308, *DgO VII*, 1 (1983), s. 443. – *efter Næsen*: planløs. – *Sømlers*: semslæders-, af blødt, vaskbart skind (af ty.: Sämschleder). – *Giævk*: nar. – *disputere*: skændes. – *lave mig til*: træffe mine forberedelser til. – *rettere mig*: trække mig tilbage. – *i de 3 Maaned*: tidsangivelserne her og i det iflg. betegner demonstrative og grove brud på den »tidens enhed« (unité de temps), som på grundlag af Aristoteles' *Poetik* (kap. 5) hævdedes i den klassiske dramaturgi, og som foreskrev, at handlingen ikke måtte strække sig ud over ét døgn. – *Lege-Søstre*: veninder. – *Taaes Strømme-vis Udgydelse*: precios, abstrakt omskrivning for: at udgyde tårer i strømme. – *affalden*: som har tabt i friskhed og livskraft.
- 147 *stod mig an*: passede sig for mig. – *Ulyssis*: lat.: Ulysses'. – *Gemahl*: ægtefælle (af begge køn). – *Præparatorieme*: forberedelserne. – *lumpen*: usle. – *Hvad understaaer*: hvordan vover. – *Tvål*: lyd-ord, der angiver spytning. – *sættes i Gevehr*: mobiliseres.
- 148 *knapper*: knipser (udtryk for hån). – *Gædske*: kvindenavnet Geske, anvendt som skældsord. – *kommer i Haar sammen*: kommer op at slås; enhver form for kamp på scenen er i eklatant modstrid med den klassiske dramaturgis krav om »velanstændighed« (bienséance) – i tragedier, derimod forekom der slagsmål i lavere komedier også i det 17. og 18. årh. – *mod Folke-Retten*: spørgsmålet om ambassadørens immunitet i henhold til folkeretten afhandles Holberg selv i sin *Natur- og Folkeret* (1716), kap. XVI, *Værker i tolv Bind*, udg.: F.J. Billeskov Jansen, bd. 1 (1969), s. 364-368, hvor Holberg også anfører sine historiske og juridiske (bl.a. Thomasius) kilder. – *Ambassadør (...) hellig (...) Folkeretten (...) Svite*: se foreg. notes henvisning; ambassadørens følges ukrænkelighed omtales s. 367.
- 149 *extraordinaire Ambassadeur*: særlig udsending. – *hellig*: ukrænkelig. – *Svite*: følge. – *Examen*: undersøgelse. – *Keyser Asvens*: se n.t.s. 134. – *Drabanter*: gardere, livvagt. – *Hoffinde*: hoffolk. – *lade Trommerne mæ*: hverve soldater. – *Meriter*: fortjenester. – *Ulyssis*: lat.: Ulysses'. – *Priapi*: se n.t.s. 140. – *advares*: adviseres.